

останалата му земя трѣбва да се събере тамъ. Това е негово неоспоримо право. Но ако той има на едно мѣсто съ малка разлика по-малко отъ половината земя, тогава той има основание да иска тамъ да се комасира, ако нѣкой другъ нѣма по-големо право отъ него. При равни основания се тегли жребие.

2. Когато първото условие не съществува, тогава мѣстото на новото стопанство на селянина се опредѣля отъ разстоянието до селото. Да се изчислява разстоянието точно на декарь и километъръ е не само голѣма, но и слаборезултатна работа. По-лесно и практично е да се употребяватъ **концентричните пояси**. Последнитѣ се очертаватъ, като се вземе селото за центъръ. Концентричните пояси се нанасятъ върху сборния планъ на земището. Отъ този планъ вече лесно може да се види, въ кой или въ кои пояси се намира земята на единъ селянинъ. Ако всичката или повече отъ половината земя (изчислена на декари, а не на брой парчета) се намира въ единъ поясъ, то отъ само-себе-си се разбира, че селянинътъ трѣбва да получи новото си стопанство въ този поясъ. Такива случаи сж по-рѣдки. Обикновено земята на единъ селянинъ е прѣсната изъ нѣколко или изъ всички пояси. Въ такива случаи съответниятъ поясъ, въ който се пада да бжде комасирано стопанството, се намира чрезъ пресмѣтане на срѣдното разстояние.

3. Когато различнитѣ качества (категории) земя сж прѣснати еднакво изъ цѣлото поле, тогава тѣ нѣматъ голѣмо значение за опредѣление мѣстото на новото стопанство. Подобно разпредѣление, обаче, рѣдко се случва. По-често е по-долнитѣ категории да се групиратъ около и по хълмоветѣ и ровинитѣ, а по-горнитѣ категории — въ равнинитѣ и котловинитѣ. За такива случаи на сборния планъ се прокарватъ радиуси така, че да раздѣлятъ полето на сектори съ по-добра и по-лоша почва.

Като се раздѣли полето на пояси и сектори, вече е лесно да се намѣри мѣстото на новото стопанство. Съ помощта на пояситѣ се изчислява разстоянието, на което трѣбва да се намира новото стопанство. Съ помощта пъкъ на секторитѣ се опредѣля мѣстото му въ пояса споредъ преобладаващитѣ категории земя, които притежава селянинътъ. Така се избѣгва нуждата отъ голѣма размѣна на категориитѣ.

Каква трѣбва да е най-малката голѣмина на комасираното стопанство? Този въпросъ е твърде важенъ. Общъ отговоръ, обаче, не може да му се даде, защото различнитѣ области и мѣста въ страната не сж при еднакви стопански условия.